

Randschrift op zilveren en gouden guldens 2001

In 2001 was ik al enkele jaren als vrijwilliger werkzaam bij 'Het Nederlands Muntmuseum' (1) in Utrecht. Zoals u wellicht weet is het Museum ondergebracht in het gebouw van de Koninklijke Nederlandse Munt. Als medewerker had je dan ook de mogelijkheid om de productie van dichtbij gade te slaan van achter de ramen in de gangen. Natuurlijk was het niet de bedoeling om zomaar de productieruimten binnen te lopen maar op verzoek mocht ik dan toch wel eens vaker de werkzaamheden van heel nabij aanschouwen. Volgens Albert Scheffers (2) was dit dan ook een van de tegenprestaties die het Muntmuseum je als vrijwilliger kon bieden: het bevredigen van mijn numismatische nieuwsgierigheid.

Tegen het einde van het jaar werd de productie van de nikkelen guldenmunten definitief afgerond en was men begonnen met de voorbereiding van de prooiflike guldens uit 0,925 zilver en 0,999 goud, speciaal voor de verzamelaar. Op het moment dat er begonnen was met het slaan van de zilveren afslagen van de gulden verzocht ik om de werkzaamheden van dichtbij te mogen bekijken.

Het volgende is me bijgebleven:

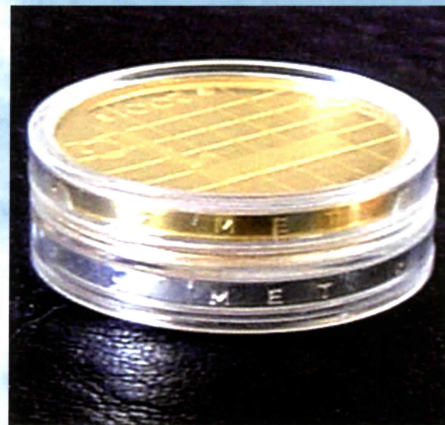
De zilveren muntplaatjes (rondellen) waren reeds van het randschrift **G O D * Z I J * M E T * O N S *** voorzien. Met witte linnen handschoenen aan werd één rondel op het onderstempel (3) van de muntpers gelegd en de medewerker moest met beide handen gelijktijdig twee verschillende rode knoppen indrukken om de pers zijn werk te laten doen. Per gulden werd er twee maal 'geslagen'. Na een visuele controle werd de zilveren gulden op een tableau gelegd ter verdere afhande-

ling. Op een ander tableau lagen de afgekeurde guldens en deze zijn vernietigd.

Om het proces voor het museum goed vast te leggen bedacht ik dat het van educatieve waarde zou zijn als we ook het zilveren muntplaatje met alleen het randschrift in de collectie zouden hebben. Het was beslist niet zo dat een zilveren rondel door mij kon worden meegenomen maar uiteindelijk is het wel gelukt om een exemplaar in de collectie van het Museum op te nemen. In totaal zijn er 200.000 zilveren guldens gemaakt

Nu dacht ik dat dezelfde actie kon worden herhaald als men toe was aan de productie van de gouden guldens. Eenmaal begonnen met het slaan van deze guldens kon ik niet om de waarschuwende teksten heen die door het gehele muntbedrijf waren op muren en pilaren bevestigd. Hoewel ik de voor mij dreigende tekst niet meer letterlijk kan herhalen kwam het erop neer dat onbevoegden geen toegang mochten hebben tot de muntzaal waar de gouden exemplaren van de gulden werden gemaakt. Na enig intern telefonisch overleg mocht ik toch een kijkje nemen. Tot mijn verbazing werden de gouden guldens in een andere volgorde gemaakt.

De gouden muntplaatjes waren nu niet van een randschrift voorzien. Uit de muntpers kwam nu dus een gouden gulden zonder randschrift. De uitleg die me gegeven werd was dat het goud te zacht is om direct van een randschrift te voorzien vanwege uitstulping en vervorming. Pas na het slaan werd de munt van een "dun" randschrift voorzien. In vergelijking met de zilveren gulden staat het randschrift minder "dik" op de gouden gulden.

De afbeelding laat het detail "M E T" zien van het randschrift; boven de gouden gulden en onder de zilveren. Echt goed is het verschil op de foto niet te zien; ik heb de munten in de capsules gelaten waardoor de details en scherpte wat vervagen.

Juist om het verschil in fabricage te kunnen tonen is er óók een gulden zonder randschrift in de collectie van het Museum opgenomen. Het doet me nog steeds genoeg dat ik daartoe het initiatief heb genomen. Later kwam ik er achter dat men bij de Munt een vergissing heeft gemaakt. Men heeft ook niet grand-schrifte guldens "in omloop" gebracht.

Ik kan me, gelet op het vorengenoemde, heel goed voorstellen dat men één of een stapel tableaux met ongerandschrifte guldens bij de inpak/verzending heeft aangeboden in de veronderstelling dat de betreffende exemplaren gereed waren. Volgens de 'Muntalmanak' zouden dat ca. 500 stuks moeten zijn. De gehele oplage van de gouden guldens is 25.500 stuks. **Erik J. van Loon (4)**

Nederland

- (1) *Thans het Geldmuseum.*
  - (2) *Drs. A.A.J. Scheffers was conservator van Het Nederlands Munt-museum tot de fusie naar Geld-museum.*
  - (3) *Het onderstempel ligt vast en het bovenstempel 'slaat' de munt.*
  - (4) *Contributor to the Standard Catalog of World Coin for The Netherlands, Surinam, Aruba, Neth. Antilles and Neth. East Indies. Vrijwilliger bij het Geldmuseum tot medio april 2006.*
-